Ч. 10 Субота 15 (27) січня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскоі“.

Передплата у Львові в Адміністрациі „Ґазети Львівскоі“ і в ц. к. Старостввах на провінциі:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

Сойм краєвий.

8. Засідане з дня 25. січня 1894.

По відчитаню спису петиций відповідав правительственний комісар, радник двору ґр. Лось на інтерпеляцию пос. Поточка з дня 19 січня с. р.:

„Право посіданя і ношеня оружія, унормоване Цісарским патентом з дня 24 жовтня 1852 р. не обмежено ані не утруднено ніякими розпорядженями виконавчими. Після §. 15 того патенту можуть носити оружіє без окремого на то позволеня ті, що для промислу свого мусять уживати оружія. Позаяк ані рільництво, ані польоване не єсть промислом, отже той параґраф не можна приміняти до рільників і арендаторів польованя; хто не може оперти ся на виімкових постановах §. 15 і 16 згаданого патенту може узискати карту на оружіє — а та карта може бути видана лиш особам непідозрілим. О тім, чи карта може бути комусь видана, орікають власти адміністрацийні в ході інстанций. Що до винайму польованя і недопусканя лїцитантів до винайму, коли не мають карти на оружіє, то власти держать ся тої засади, що брак карти виключає вправді від польованя, але не виключає від участи в лїцитациі, бо арендатор може виконувати польованє через управнених і уздібнених мисливих. Ходить лиш о то, щоби против особи лїцитанта не заходили закиди, предвиджені в §. 3. згаданого розпорядженя міністеріяльного. В виду тих пояснень не може правительство видати специяльних заряджень, котрі би всім властителям і арендаторам польованя признали право ношеня оружія.

Маршалок повідомив Палату, що уконституовала ся комісия податкова, вибираючи пос. Д. Абрагамовича презесом, Вайґля заступником, а Дворского секретарем.

Справозданя Виділу краєвого: в справі заснованя повітових і громадских кас щадничих після взірцевого статуту, виданого міністерством справ внутрішних з 19 мая 1892 р. — та в справі замкненя рахунків фондациі ґр. Скарбка за 1891 р. — відіслано до комісий.

Уділено концесиі на побиранє оплат митових від мостів — обшарам двірским: в Сівчині на ріці Стібници; в Глиниій на Стрипі; в Корневі і Унижу на Дністрі в Корневі; в Бабичах на Сяні; в Красичині на Сяні; — обшарам двірским спільно з громадою: в Соколові від мостів на дорозі громадскій з Болехова до зелізниці львівско-черновецкоі, в Надолянах на двох мостах; в Зарваници від мосту на Стрипі.

З порядку дневного наступило перше читанє внесеня пос. Торосевича в справі запомоги для місий католицких в сумі 3000 зр. Пос. Торосевич заявив, що єго внесенє само собою поручає ся і він не потребує єго мотивувати. Внесенє передано комісиі буджетовій.— Внесене пос. Меруновича в справі примусовоі асекурациі від огню передано комісиі адміністрацийній.

Пос. др. Ольпиньский промовляв за своїм внесенєм на субвенцию 300 зр. річно для вдови по Маркияні Шашкевичу. Ми не повинні дозволити — говорив бесїдник — щоби вдова по поеті нашого братнього народу терпіла нужду і длятого вношу дати їй річну субвенцию 300 зр. почавши від 1. січня 1894 року. — Внесенє відослано до комісиі буджетовоі.

Дальше ухвалено проект закона комісиі правничої для міст Львова і Кракова: „Право голосованя на радників міских мають ще й ті особи: а) техніки, що покінчили свої студиі в однім з висших технічних шкіл австрійских і в них іспит дипльомовий або державні іспити з успіхом зложили; б) кандидати нотарияльні, що мають всі услівя, приписані законом до придбаня посади нотарияльноі“. — На внесенє пос. Вайґля розширено се право для Кракова і на маґістрів фармациі.

Комісия правнича предкладаючи справозданє з внесеня пос. Фрухтмана предложила до ухвали отсі внесеня:

1) Щоби правительство ухилило постанови §. 8 розпорядженя міністерств судівництва і скарбу з 26 мая 1890 р. і признало пільги у вимірі належитостий правних §. 1-шим закона з 31 марта 1890 заведені також в случаях перенесеня ідеальних частий тих недвижимостий, котрих вартість перевисшає квоти 500 зр., 4000 зр., евентуально 8000 зр., коли вартість перенесеноі части ідеальноі остає в рамах закона з 31 марта 1890 р.

2) Щоби в дорозі адміністрацийній або в дорозі закона ухилило дотеперішну практику, після котроі ц. к. власти скарбові, в случаях, в котрих ц. к. суди належитість від спадщини, яка має оплатитись марками стемплевими — на случай недоставленя тих стемплїв до 8 днів — стягають потрійну належитість. — Внесеня ті ухвалено.

Під конець засїданя вибрано ще комісию промислову, до котроі війшов між иншими пос. др. Окуневский, та відчитано інтерпеляцию пос.

---

10)

Похатник.

(Повість з американьского житя — О. Руппіюса.)

(Дальше).

Білий їздець замовк, але пігнав скорійше та повів оком по околици. Дїк ударив ся по капелюсї, бо вітер мало що не зірвав єму з голови і пустив свого коня рівним кроком з другим. Кілька разів рушив губами, як коли-б хотів щось промовити, а не знав як. — Я би хотів вас щось спитати, панонньку, та вже знов забув, як вам на імя, єго так трудно собі запамятати....

— Я називаю ся Гельмштедт — відповів тамтой.

— Пане Гельмштедт, ви то чей будете знати, бо ви їдете з Ню-Йорку — говорив мурин дальше і зробив якусь ніби заклопотану, ніби цікаву міну — чи то правда, що там всі мурини панами?

— Ну, то правда, що они люде свобідні, але коли не працюють з цілої сили, або коли побіч білих робітників, яких там богато, не можуть знайти роботи, то мусять так само бідувати, як і другі. Я вже видів неодного старого мурина, що жебрав на улици.

Дїк почїхав ся позауш, що аж мало капелюх не злетів єму з голови. — Але кажуть, що там є такі люде, котрі опікують ся муринами, коли там котрий зайде?

— Я о тім не чував; а коли-б і були такі, то опікувались би чей насамперед своїми, білими, з котрих неодин жиє в такій нужді, що з розпуки смерть собі робить.

Дїк скривив ся якось так, що нїхто би й не відгадав, що там в єго голові дїє ся, сував ся по сїдлї то взад, то вперед, але не відозвав ся ані словом, аж на недалекім горбі показав ся перед ними Оклї. Вже було чути, як там хтось вигойкував, а з вітром нїс ся і голос скрипки та голосні сьміхи. — То наш двір, пане! сказав він і дивив ся Гельмштедтови в очи, мов би хотів по них пізнати, яке враженє зробив на нім той двір — тепер настав там веселий час.

Гельмштедт кинув ясним поглядом по цілій околици, зітхнув глубоко і пігнав до місця, що мало стати ся новою єго вітчиною.

Незадовго станули вже й коло двора. Дїк скочив з коня перед білими штахетами, що окружали огороди доокола двора і відділяли від поля, та отворив браму до огорода. Звідси ішла широка стежка, висипана рінєками аж під сам двір, де на підсїнє переходжував ся якийсь мужчина і очевидно вже чекав на приїхавших.

— Я дуже тому рад, пане, що ви приїхали! — відозвав ся він і подивив ся по Гельмштедтї, коли той злїз з коня та передав єго муринови, що вже ішов за ним пішки. — Я називаю ся Еліот.

Гельмштедт поклонив ся і стиснув сердечно подану єму руку — статочна постава і приятельский, щирий погляд сего чоловіка зробили на нім приятне враженє.

— Ваші оба куфри вже тут — говорив Еліот дальше; паробок, що за ними їздив, вернув коротшою дорогою через ліс і прибув перед вами; то, бачите різдвяні сьвята, а чорні длятого вдвоє так кваплять ся, як звичайно; у вашій комнатї вже запалено і єсть все, чого потреба, коли хочете перебрати ся. Може підете зі мною, то вам покажу, куди заходить ся.

Молодий чоловік пішов за ним через хату до одного із бічних крил, де Еліот отворив двері до присподної комнати. — Я буду опісля в парльорі, пане! — сказав він, і лишив Гельмштедта самого.

Гельмштедт зайшов до комнати і єму стало в ній якось так мило на серци, що аж сам собі дивував ся. Комната була лиш просто мальована, але через густі занависі падало заломане, вечірнє сьвітло і разом з блеском від огню кидало якийсь теплий кольорит на всю обставу. Поміст був вкритий грубим ковром, під одною стїною стояла постїль, застелена білою капою, а на противній стороні, межи вікнами, була умивальня з зеркалом і всїлякими иншими вигодами. Комода, великий стіл під третою стїною, та маленький коло постелї, плетене крісло на бігунах і три инші подібні крісла до-

Короля в справі якогось надужитя, котрого мав допустити ся комісар повітовий з Добромиля п. Пашкудский; інтерпеляцию пос. Антоневича в справі Олеського замку і інтерпеляцию пос. Мізя в справі стяганя престаций шкільних в громадах, де нема шкіл.

Члени „Просьвіти“.

Перед зборами, що мають відбути ся 2 лютого, видала „Просьвіта“ справоздане зі своєї діяльности за послідні два роки. Успішний розвій сего многоважного товариства залежить передовсім від числа членів і їх помочи матеріяльної. Отож і варто знати, хто записує ся до „Просьвіти“ і що се за люди по свому званю.

В р. 1892 принято до „Просьвіти“ нових звичайних членів: 628, з котрого то числа припадає на селян: 355, на брацтва церковні і товариства 67; на сьвящеників 35; дяків 33; народних учителів 27; міщан 17; женщини 15; академіків 15; ремісників 10, а решта на инші стани. В р. 1893 принято до „Просьвіти“ нових звичайних членів: 505, а з того числа припадає: на селян 241, на брацтва церковні і товариства 55; на священиків 39; на міщан 37; дяків 28; женщини 19; нар. учителів 19; ремісників 11, а решта на инші стани.

Разом за оба роки: 1892 і 1893 принято до „Просьвіти“ нових звичайних членів: 1.133.

З того виходить, що в р. 1893 зменшило ся число нових членів о 123 в порівнаню з р. 1892, з чого придає на селян обнижене о 114 членів. Причиною того є безперечно тяжкий рік 1893 для наших селян хліборобів і з тої причини головний виділ товариства деяким підупавшим селянам, наслідком тогорічного недороду, відписував залеглі вкладки.

В р. 1892 померло 37 членів а в р. 1893 померло 25 членів „Просьвіти“.

Взагалі було в році 1892 і 1893 членів правильно оплачуючих вкладки: 3.313.

Загальне число членів звичайних від часу заложеня „Просьвіти“ до кінця р. 1893 дійшло до 6.700.

Членів почетних має „Просьвіта“ 14.

Канцелярия „Просьвіти“ старала ся о стягнене залягаючих вкладок. Всї члени, що були винні вкладки, понрисилали їх або просили почекати, а ніхто з тої причини не виступив з товариства, що єсть справді дуже відрадним обявом.

Беручи на увагу представлений теперішний дійстний стан членів товариства, не дасть ся заперечити, що число членів до тепер не зросло до відповідної висоти — як би се повинно бути в відношеню до трималіонового народу руского в Галичині, де „Просьвіта“ має ширити свою діяльність в напрямі просьвітно-економічнім на основі чисто добродійній. Придбане отже як найбільшого числа членів для „Просьвіти“ єсть річею конечною і то в найблизшій будучности. Кождий щирий Русин, котрому добро рідного народу лежить на серци, повинен уважати своїм патріотичним обовязком: кождого року приєднати для „Просьвіти“ бодай кількох нових членів; тою дорогою зможемо розширити нашу „Просьвіту“ на десятки тисячів членів по цілім краю, між усіми верствами суспільности рускої і тим чином найдемо в нашій роботі кріпку основу. Сама праця головного виділу товариства не доведе до пожаданого успіху в тім напрямі і тому він відкликує ся у справоздаю до всіх виділів філій „Просьвіти“, до всіх читалень „Просьвіти“, до всіх членів товариства, щоби при кождій нагоді приєднували для „Просьвіти“ нових членів, а се становити буде сильну підойму в дальшім розвою сего першого народно-руского товариства просьвітно-господарского.

Перегляд політичний.

В процесї „Омлядіни“ закінчено переслухане обжалованих а нині має ся відбути переслухане сьвідків. На жалобу оборонців заявив предсїдатель трибуналу, що готов відрочити розправу, щоби за той час вишукати відповіднїйший льокаль до розправи. Оборонцї обстали при своїй жалобі, але спротивились відроченю розправи.

Радні міста Праги ухвалили були вислати петицию до сойму в справі знесеня стану виїмкового в Празї, але намістництво застановило ту ухвалу.

Köln. Ztg. доносить, що російский амбасадор в Константинополи мав заявити, що Росия не журить ся вже зовсїм Болгариєю, але скоро Болгария не сплатить довгу, то Росия обсадить оден порт болгарский і буде єго доти держати, доки не дістане своїх гроший.

Вісти о розрухах на провінциї в Сербії суть безосновні, але за то в самім Білграді прийшло вчера до великих демонстраций студентских. Студенти пішли були перед палату короля і стали там викрикувати: Най жиє конституция! Най жиє нарід сербский. Опісля зробили овацию Ґруїчеви і радикальним міністрам. Палати королевскої стереже поліция і жандармерия.

В Італії множать ся розрухи студентскі; доси замкнено аж три університети в Турині, Павії і Неаполи.

Новинки.

Львів дня 26 січня.

— **Відзначенє.** Директор ґімназиї в Ясли Клим Сїнкевич одержав хрест кавалерский ордеру Франц-Йосифа.

— **Стипендия.** Львівска митрополича конситория розписала конкурс на стипендию в сумі 100 зр. річно, почавши від I. півроку 1893 4 шкільного року. Стипендия призначена для студентів прав Русинів греко-кат. обряду. Сини міщан дрогобицких мають першеньство. Поданя треба вносити до 10 лютого.

— **Збори відпоручників вдовичо-сиротинського фонду перемиской епархиї** відбули ся дня 23 і 24 січня при участи 33 сьвящеників, бо 6 деканатів не вислало своїх заступників. З предложеного справозданя показуєсь, що корінний фонд того інститута виносить суму 149.772 зр. Кромі того інститут має претенсиї до рільничо-кредитового „Заведенія“ на суму кругло 6000 зр. З резервового фонду виплачено минувшого року 1474 зр. титулом останка еквіваленту за час від 1880 до 1890 р., лишає ся еще сплата еквіваленту за час від 1890 до 1893 р. в сумі 971 зр. 20 кр. т. є. за кождий рік 242 зр. 80 кр. Мимо так великих сплат для фіскуса відпоручники ухвалили річну підмогу для вдів по 60 зр., а для сиріт по 30 зр., значить таку саму підпомогу, як і минувшого року. Також змінено статут в тім напрямі, щоби кождий сьвященик, котрий зложив корінну вкладку, платив річно по 10 зр., замість дотеперішних 7 зр., а хто не зложив корінної вкладки, щоби платив по 14 зр., замість дотеперішних 12 зр. Дальше ухвалено, щоби сироти мужеского пола побирали до 18 року житя підмогу в тїй самій висотї, що і сироти женьского пола.

— **Димовлад.** Наш земляк, львівский лікар др. Антін Кобиляньский, колишнїй приятель Федьковича, винайшов апарат, котрим уможливив ловлене і хемічне зужиткованє, або евентуальне спалене диму, з довольної скількости коминів. Рівночасно з тим одержуєсь дуже огрітий воздух,

---

вершали ціле простеньке умебльоване, а Гельмштедтови здавало ся, що він ще не видів вигіднїйшої комнати. Оба єго куфри, що стояли під вікнами, витали єго мов старі знакомі а він отворив їх з таким чувством безпечности, якого ще не зазнав в Америці; здоймив із себе нодорожну одїж, умив ся і убравшись сьвіжо та елеґантно вийшов з комнати та пішов до господаря дому.

Еліот сидів під вікном з ґазетою в руці, коли Гельмштедт увийшов до парльору, а недалеко від него сиділа на софці постарша вже якась пані. — Просимо близше, сїдайте! — віддозвав ся Еліот і присунув крісло. Се моя жінка — а то пан Гельмштедт, наш новий товариш дому! — говорив він дальше представляючи обі сторони. — Згодом познакомитесь зі всїми у нас, а поки що побалакаємо собі оба з пів годинки. Пані встала і подавши Гельмштедтови руку сказала: Витайте нам! — але зараз по тім вийшла з комнати.

— Отже паноньку — став Еліот говорити попросивши Гельмштедта сїдати — ви вже знаєте, яка вас жде у нас робота, вам у нас певно сподобаєсь, ми бодай не злі люде, а й о вас наслухав ся я всего доброго.

— Насамперед мушу перепросити, що я не говорю добре по анґлїйски — відозвав ся Гельмштедт, — але думаю, що то буде з кождим тиждднем лїпше. Впрочім що-до моєї роботи, то знаю лиш о однїй части з неї, т. є. що маю держати в порядку книжки рахункові, а проче довідаю ся від вас, так бодай писав менї той чоловік, що казав менї їхати сюди і прислав гроші на дорогу.

— У вас на думці той старий Ицко; чи ви знаєте єго близше і єго відносини?

— Він підписує ся Ицко Гірш, а впрочім я видів єго лиш два рази в житю та знаю лиш тілько, що я за єго доброю радою видобув ся з найбільшої нужди в житю і може єму завдячую цілу мою будучність в Америці.

— Так! То видко, що він мусїв вас близше знати, або бодай має якийсь інтерес у вашій особі. Він заручив за вас добровільно, хоч того навіть не було потреба.

— Може бути, що він мене лїпше знає, як то менї звістно, але признаю ся вам отверто, що він для мене якийсь загадочний чоловік. Чотири місяці тому назад, коли мене обікрали, і я не знав, як собі дати ради, вистарав ся він менї о місце в однїй вивозовій торговли у якогось свого знакомого, бодай так говорив, і там мав я учити ся анґлїйскої мови і того, що менї потреба до удержаня. Але я мусїв дати єму слово, що видержу там шість місяців. Була то тяжка школа для мене; треба було учити ся насамперед кождїсенького слова, кождїсенької річи в новім фаху. Від досьвіта аж до пізної ночи мусїв я заєдно працювати, бо я взяв був ще й в другім американьскім домі роботу. В першім місяци я аж не знав, що собі робити, бо не міг розмовити ся. Але я видів, що нема иншого способу, а крім того дав ще й слово тому старому, то й лишив ся в службі. Може бути, що він казав там комусь наглядати за мною. На що би — то й я сам не вгадаю, а який би він мав інтерес у моїй особі, то також того не можу зрозуміти — я навіть і не знав, що він властиво перебуває в сих сторонах, аж ось дістав я письмо від него, щоби до вас зголосити ся.

— То якийсь дивний чоловік — сказав Еліот і похитав головою, — але хоч він тут робить всїлякі орудки, то все-таки ще ніхто на него не жалував ся і менї здає ся, що він і для нас постарав ся у вашій особі о чоловіка, якого нам потреба. Так і єсть; ви маєте удержувати в ладї мої книжки рахункові, але до того треба більше вірности й совістности, як богато труду; для мене головне дїло в тім, щоби я знав кождої хвилї, як я стою, аби не позваляти собі за богато та не робити непотрібних видатків, котрі опісля роблять чоловікови богато клопоту. Нас тут в цілім сусїдстві мають за великих богачів, а коли вже так стало, що треба конче виховувати своїх дїтий на всході, коли дївчата навіть не можуть добре віддати ся, не набравши собі модности зі всходу, то знайде ся богато видатків на такі річи, приняті звичаї та моду, що можуть чоловіка зруйнувати. Наші батьки не мали й понятя о таких видатках та длятого полишали нам маєтки. Ми, що правда, люде маючі, значить ся, маємо богато землї й муринів, але готових гроший, коли їх найбільше потреба, не стає, а то длятого, бо они ідуть на купелї та на богато дорогих а непотрібних справунків, котрих не бере ся в рахубу. Приходить ся відтак позичати вже на слїдуюче жниво, а хто не старає ся удержувати строгий порядок і пере-

прихожий до огріваня мешкань. Яка се практична вага того винайденя, показують найкраще цифри. Звістна „чорна хмара“ лондоньского диму представляє, після обчисленя, річну вартість що-найменше 24 мілїонів зр. Той дим незвичайно шкідливий, бо пр. лиш в однiй прагскiй фірмі улїтає з ним в воздухи річно 400.000 куб. метрів амоняку. Тож і дуже імовірно, що, після обчисленя проф. Тільдена, в самім Лондонї умирає з того диму в протягу трох недїль 3000 осіб. Дотеперішні всї винайденя не доводили до цїли. Длятогож то винайденє др. Кобилянського являєсь дуже важним і цїнним, і то тим більше, що основуєсь на звичайних процесах фізичних і хемічних. Се винайденє одержало виключний привілей від австро-угорского мінїстерства, кромі патентів у всїх більших державах Европи. Модель приладу др. Кобилянського находить ся тепер на виставі нових винайдень в Копенгазї. Професори львівскої полїтехнїки хотять помістити єго на виставі львівскій, а міста Карльсбад, Прага і декотрі товариства у Віднн, задумують примінити практично сей прилад у себе. Близші поясненя того винайденя і фахова стаття мають появитись у Czasopism-i techniczn-im.

— **Голод.** Пише нам чоловік гідний віри о такій серце проймиючій пригодї: „На сам Йордан зверхність громадска села Стібна в перемиськім повітї прислала до перемиского староства післанця з вісткою, що у тім селї цїла родина, зложена з пяти осіб, нароком зачадила ся, щоби померти, бо не мала що їсти. Перемиский староста вислав сейчас окремого урядника до Стібна і той разом з місцевим сьвященником і начальником розслїдив цїлу справу. Юрко Березка, властитель дому ч. 83 у Стібнї і половини морга ґрунту, положеного в Наклї, батько трох дїтий, попав через торічну повінь, так само як і инші селяне громади Накла, у велику нужду. У добру пору такий маленький ґрунт не приносив богато користи, а торік то таки зовсім нїчого не можна було з него зібрати. Березка остав ся без способу до житя. На удержанє родини зарабляв, де міг, а по части помагали єму свояки і сусїди. Коли-ж єму вкінци і ті свояки та сусїди відмовили помочи, а у него самого задля лихої поживи не стало сил до роботи, цїла родина попала у велику нужду. Від довшого часу тих пятеро людий живило ся тілько капустою без нїякої омасти і без кусня хлїба. Дня 16 с. м. по полудни прийшов Березка до сусїда Бонтали по поміч, не застав его дома, тілько жінку. Она не хотїла Березцї без волї мужа нїчого дати; тодї він сказав виразно, що мав би вести з родиною дальше таке житє жебраче, то радше нехай сам і родина его помруть. Подібні слова сказав Березка і в склепі Лейзора Логайта. Відтак уже нїхто его не бачив.... Дня 17 с. м. в полудне дивлять ся сусїди на хату Березки, а з неї виходить дим. Прискочили до дверий, — засунені. Виважили їх, отворили хату, а там цїла родина без памяти, дехто вже й не дише зовсім. Стали люди ратувати нещасних і при помочи о. Сїкевича привели до памяти Юрка Берєзку і двоє дітий, але жінки его і 14-лїтного сина Івана не могли вже відратувати. Они вже не жили.... Юрко Березка розповів, що під вечір не маючи дров, запалив солому під кухнею і поклав ся з родиною спати. В ночи почув чад і отворив засувку в комині, щоби дим вийшов, і знов поклав ся спати. Відтак уже не тямить, що з ним стало ся.... Що нароком хотів убити себе і родину, но хотів ся Березка признати.... У хатї его не найдено анї слїду якої будь поживи, нї вареної нї сирої — нїчого....

— **Звірі а не мужі.** З Мостиск в калуускім повітї пишуть нам, що тамошнїй господар Павло Луців убив свою жінку Марию і зрабував еї грошi 220 зр. Луціва увязнили. — А з Ярославщини доносять нам про подібного звіра також: У громадї Йодлївцї подруже Мартин і Анна Борили жили у страшній незгодї, майже що дня сварили ся і били ся. Від тих побоїв і з гризоти Анна Борило майже з ума зійшла. Тодї Мартин замкнув єї в кухни, в котрій не палило ся, позабивав вікна дошками, здер з неї всю одежу і держав еї там через три недїли, а не давав майже нїчого їсти. Там она й померла з голоду і морозу ще дня 21 грудня м. р. Суд у Порохнику увязнив того нелюда.

Господарство промисл і торговля

Дещо о родах торговлї.

(Конець *).

Дальші роди торговлї суть ще такі:

Торговля ґалянтерийна. Она обнимає такі товари, що служать більше для конечної потреби в житю; сюда належать всїлякі вироби зі шкіри, дерева і металю як н. пр. торбинки на грошi і поляреси, коробки на тютюн і циґара, всїлякі рамочки, підставки, зеркальця, спинки і т. д.

Торговля папером і приборами до писаня, рисованя і мальованя. Торговля папером лучить ся часто з торговлею ґалянтерийною.

Торговля зелїзом обнимає не лиш сире зелїзо в штабах, але й всякі литі й ковані вироби з него і других металїв, як н. пр. зелїзні горшки і всїлякі прибори кухонні, дріт, цьвяхи і т. д.

Торговля полотном занимає ся продажею всїлякого полотна в поставах і виробів з него як н. пр. готового біля, хусток до носа, обрусів, сервет і т. д.

Торговля сукном обнимає всїлякі роди сукна і лучить ся також часто з продажею всїляких потреб для кравців.

Торговля товарами короткими. Сюди належать такі товари як: иглї, шпильки, ґузики, нитки, заполоч, шовк і т. д.

Торговля нірнберґскими товарами (звана так від міста Нірнберґ або Норимберґія в Баварії) займає ся продажею таких товарів як: гребенї, люльки, циґарниці і т. д. Она лучить ся часто з попередною ґрупою і з торговлею забавок та з торговлею білими товарами, як: всїлякі вишивки, коронки, заслони до вікон і т. д.

Торговля модними товарами як: хустки, материї вовняні, бавовняні й льняні, мальованки (полотенця крашені й цьвитисті).

Торговля насїнєм дуже часто в сполученю з всїлякими продуктами огородництва, як н. пр.: цьвіти вазонові і огородові, букети і вінцї. Дехто лучить також торговлю насїнєм з торговлею штучними навозами.

Торговля нафтою в сполученю з продажею лямп, сьвічок, мила, соди до праня і т. зв. синої фарбки.

Торговля тютюном звана у нас звичайно трафікою в сполученю з продажею приборів до куреня, марок почтових і стемплїв, друків почтових і паперу листового.

Крім сих родів торговлї єсть ще богато инших, котрі однакож суть вже більше специяльні і дають заводити ся догідно лиш по більших містах, де більше відбирателїв; до таких торговель належать н. пр. торговля золотими і срібними виробами, торговля готовим одїнєм, ризами церковними, порцеляновим, склянним і глиняним начинєм, шкірами і т. д.

Найдогіднїйші і найбільше може приступні для наших міщан і селян суть т. зв. мішані торговлї, т. є. такі, в котрих попри товари корінні продають ще й такі товари як вироби з зелїза, товари ґалянтерийні, папір і прибори до писаня, мука і вироби з муки, олива, солонина й смалець, вино і горівка, полотна і товари нірнберґскі. Дуже практично заводять такі мішані торговлї в Росиї. Там можна дуже часто побачити такі склепи, котрі мають три відділи і властиво складають ся з трох окремих склепів в однім льокали. Оден відділ містить в собі торговлю корінну, мішану, другий відділ має лиш всїлякі вироби з зелїза і других металїв, а третий відділ лиш самі полотна та крашені полотенця і товари модні. Кождий з тих відділів має свою окрему службу і веде рахунок що дня окремо.

Хто хоче займати ся торговлею, повинен не лиш обібрати собі відповідний фах з неї т. є. вибрати один з повисших родів, до котрого має найбільше охоти і вподоби, але повинен також і розглянути ся добре як в найблизшім сусїдстві так і в подальших сторонах, який товар може мати найбільший покуп. Родичі, що хотїли би віддати своїх дїтей на науку купецтва, повинні передовсїм зважати на то, яка торговля була би для їх дїтей найвідповіднїйша. Річ очевидна, що синови коваля буде більше відповідна торговля зелїзом, бо він вже з малку привик бачити зелїзо і з ним заходити ся. Так само син різника буде спосібнїйший до торговлї мясом, син мельника до торговлї мучної, а син шевця до торговлї шкірами. Сї, так сказати би, природні обставини треба використувати при вибираню чи собі, чи дїтем, відповідного фаху з торговлї.

*) Гляди ч. 4 „Народ. Часописи“.

гляд в своїх рахунках, той може мимо своєї зажиточности до кількох лїт зійти на біду, навіть і не огляне ся, коли. От і все, що я вам хотів сказати — записки і папери, яких вам буде потреба, дістанете від мене. Поки що не спішіть ся, розглянъте ся добре серед наших відносин, а відтак заводіть в паперах лад, як хочете й умієте. Коня, на котрім ви сюди приїхали, задержіть для своєї власної потреби — буде бодай якась користь з него, бо то й так одна із тих дурниць, до котрої я дав намовити ся, держати лиш для збитку хороші конї. А щоби зараз з гори полагодити справу вашої платнї, то дам вам вексель до повітового банку на піврічну платню. Робіть відтак, що вам сподобаєсь. — От і тілько о сїй справі. Другим головним моїм бажанєм було би — говорив Еліот дальше, затуливши очи на хвильку рукою, — щоби моя жінка і моя донька мали до товариства для себе якогось образованого чоловіка і такого, на котрого можна би спустити ся. Мої два хлопцї ходять до ґімназиї, а ми жиємо тут самі одні, хиба що навідаєсь колись дехто із сусїдства. Я мушу часами лишити ся в містї на ніч, а тогди нема дома нїякої мужеської опіки. Старий Іцко казав, що ви граєте на фортепянї, отже буде якась відміна, а моя Оленка буде могла від вас і дечого научити ся; ви знов доучитесь від женщин того, чого вам ще не стає до знаня мови — сподїваю ся, що все піде добре. — Отже тепер знаєте більше-менше мої жаданя, а проче прийде вже само з себе. Коли хочете, то заким дадуть чай, підемо проходом до наших чорних, у котрих нинї дуже весело.

Еліот встав і взяв капелюх та пустив ся до дверий, а Гельмштедт вийшов і собі за ним, але вже не такий свобідний, як прийшов був до парльору. Хоч і як злегка говорив его настоятель о дїлах, до яких він призначений, то все-таки здавало ся єму, що він бере на свої плечі одвічальність за половину сьвіта, і то ще за такі справи, о котрих навіть не мав доброго понятя. Хиба-ж він знав, як то ведуть ся плянтациї? Рахунки готов би вести — з давнїйших своїх студий в Німеччинї знав він, як веде ся рахунковість державна, а в Ню-Йорку научив ся зараз в перших кількох тиждях своєї торговельної практики, що то значить анґлійска рахунковість купецка. Попри то познакомив ся він, хоч поверховно, з бавовною, бо то був головний товар вивозовий в тій торговли, де він станув був на службу. — Але що він знав о тих плянтациях на полудни, про котрі писав єму Іцко, що они найбільші в північній Алябамі? Єму стало також і від того важко на серци, що Еліот так від разу говорив отверто о своїх відносинах. Голосний сьміх Еліота розбудив его з задуми і аж тепер побачив він, що они відійшли вже досить далеко від двора. Годі-ж було єму тепер показати по собі, що єму чогось важко, бо зараз в самім початку можна би було подумати, що він до нїчого, що не уміє дати собі ради.

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 26 січня. Приїхав тут Найдост. Архікн. Леопольд Сальватор. — Посол до Ради державної др. Жак застрілив ся мабуть в приступі мелянхолїї.

Берлин 26 січня. Повитанє кн. Бісмарка відбуде ся офіцияльно при участи войска; мабуть явить ся також і кн. Генрих. Кн. Бісмарк від'їде нинї вечером.

Копенгаґа 26 січня. Зачувати, що донька царя вел. княжна Ксенїя заручила ся з вел. кн. Александром Михайловичем.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.